

■ ДУМКА МОЛОДОГО ВЧЕНОГО

УДК 336.77:338.43:711.438

**АГРАРНІ РОЗПИСКИ ЯК
СТИМУЛЮЮЧИЙ ФАКТОР РОЗВИТКУ
СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ ©**

Д.Л. КОСТЮЧЕНКО,
аспірант*,
асистент кафедри економіки,
факультет економіки та
підприємництва,
Вінницький національний
аграрний університет
(м. Вінниця)

Стаття присвячена дослідженню сучасних фінансових інструментів, використання яких сприятиме розвитку аграрного виробництва і, як результат, стимулюватиме розвиток сільських територій. Проаналізовано існуючі фінансові інструменти і доведені переваги використання аграрних розписок для кредитування виробників сільськогосподарської продукції. У статті досліджено механізм функціонування аграрних розписок та динаміку кредитування за цим фінансовим інструментом в Україні, окрім того, досліджено і ризики для усіх учасників аграрного ринку при використанні аграрних розписок під час кредитування. У процесі наукового пошуку були використані наступні методи: аналізу та синтезу, індукції та дедуції, наукової абстракції, системного підходу, монографічний метод, графічний, статистичний, історичний та логічний.

Ключові слова: кредитування, аграрний сектор, ризики, інвестиції, сільські території, аграрні розписки.

Табл. 1. Рис. 3. Літ. 13.

Постановка проблеми. Розвиток сільських територій як основи формування ефективно функціонуючого аграрного сектору економіки набуває все більшого значення для України. Априорі відомо, що розвиток сільських територій є залежним від розвитку малого та середнього бізнесу на селі, оскільки зацікавленими у розвитку своєї місцевості є безпосередньо її жителі. Таким чином, стимулюванням розвитку дрібного і середнього фермерства досягається ефект поступового розвитку і сільських територій. Створення та запровадження сприятливих умов для розвитку сільських територій є одним із важливих завдань загальнодержавного рівня, яких можливо досягнути лише використовуючи максимально ефективні інструменти підтримки малого та середнього бізнесу, одним з яких є пільгове кредитування. Проблема пошуку лояльного фінансового інструменту, який би враховував специфіку сільськогосподарського виробництва, є однією із актуальних сьогодні, оскільки кожен фінансовий інструмент (договори форвардної або ф'ючерсної поставки, векселі, облігації, заставні, аграрні розписки) має свої особливості, переваги та недоліки, виникає необхідність пошуку та виокремлення найліпшого з них.

Науковий керівник: кандидат економічних наук Кіреєва Е.А.

© Д.Л. КОСТЮЧЕНКО, 2018

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика лояльного кредитування сільськогосподарських виробників, які у весняно-літній період потребують акумуляції значної кількості коштів, є актуальною. Велику увагу означеному питанню приділяють вчені Вінницького національного аграрного університету: Калетнік Г. М. [4], Пчелянська Г. О., Мамалига С. В. [7], Правдюк Н. Л. [10], Кіреєва Е. А. [5], а також інші вітчизняні та закордонні науковці, такі, як Терещук С. В., Кириченко О. А. [6], Гудзь О. І., Бечко П. К. [2], Дем'яненко М. Я., Колотуха С. М., Непочатенко О. О., Стецюк П. І., Федоров М. М., Шумська С. С. [13], Андрієвський В. Є. [1], Радченко Н. Г. [11], Саблук П. Т. та інші. Вони вивчають проблеми розвитку сільських територій та формування фінансової складової для стимулювання малого і середнього фермерства як з точки зору досвіду зарубіжних країн, так і в Україні. Зокрема відзначаємо вагомий науковий внесок Калетніка Г. М., який зазначає, що “сільськогосподарські товаровиробники повинні мати альтернативні варіанти кредитування, зокрема одним із таких варіантів може бути кредитування під заставу майбутнього врожаю, яке успішно функціонує у Бразилії, шляхом застосування фінансового інструменту у вигляді розписок-договору CPR (Cedulade Produto Rural), які є обіцянкою постачати сільськогосподарську продукцію або здійснювати оплату після реалізації своєї сільськогосподарської продукції у майбутньому за отримання ресурсів (фінансових чи товарних) вже сьогодні для ведення сільськогосподарської діяльності” [4].

Імплементация світового досвіду у сфері підтримки та кредитування аграрного сектору є актуальною для України. Вважаємо, що використання лояльних кредитів під заставу майбутнього врожаю здійснюватиме позитивний вплив на розвиток сільських територій та дозволить частково компенсувати незадовільний рівень державної підтримки аграрного сектору України.

Крім того, досліджуючи світовий досвід державної підтримки аграрного сектору, можемо взяти до уваги дослідження Кіреєвої Е. А., яка констатує, що Урядова підтримка аграрного сектору у США є вкрай потужною. У бюджеті передбачено більше 19 мільярдів дол. на сільськогосподарські програми, що мають на меті підвищення або стабілізацію ціни та доходів фермерів; програми охорони природних ресурсів і навколишнього середовища; політику в міжнародній торгівлі, що спрямована на створення сприятливих умов для торгівлі американської продукцією; програми маркетингу та розширення попиту з метою підвищення конкурентоспроможності фермерів на зовнішньому та внутрішньому ринках; кредитні програми – страхування сільського господарства [5].

Підтримуємо думку Кириченко О. А., який доходить висновку, що потреба у кредитуванні сільськогосподарського товаровиробника під заставу його ж продукції зумовлена такими чинниками: 1) сучасним станом аграрного сектору економіки, що виявляється у незадовільному фінансовому стані більшості підприємств, значному фізичному зносі основних засобів; 2) сезонністю сільськогосподарського виробництва, підвищеною потребою аграрних підприємств у основному капіталі, нестачею вільних фінансових коштів, високою капіталомісткістю і порівняно низькою фондівдачею, значною тривалістю виробничого циклу, залежністю від природно-кліматичних умов; 3) низькою кредитно- і платоспроможністю аграрних підприємств, відсутністю кредитної історії, надто малим розміром позики, що надається, як правило, на стислий термін та ін. [6].

Із вищенаведених думок науковців робимо висновок, що необхідно здійснювати пошук дієвого фінансового інструменту для виробників аграрної продукції, який дозволить акумулювати значну кількість коштів у весняно-літній період. Використання даного інструменту полегшить ведення сільськогосподарського бізнесу дрібним та середнім товаровиробникам, дасть змогу особистим селянським господарствам бути більш конкурентоспроможними на ринку та отримувати більше прибутку, що, в свою чергу, збільшить доходи сільського населення.

Формулювання цілей статті. Метою даної публікації є дослідження існуючих фінансових інструментів в Україні, здатних стимулювати розвиток аграрного сектору економіки та сільських територій шляхом надання лояльних кредитів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Аграрний сектор економіки України систематично відчуває нестачу фінансових ресурсів, здатних задовольнити потреби товаровиробників та сприяти найбільш ефективному господарюванню. Особливо гостро проблему нестачі фінансових ресурсів відчувають дрібні та середні сільськогосподарські товаровиробники. Одним із шляхів вирішення вищенаведеної проблеми може бути залучення капітальних інвестицій у сільське, лісове та рибне господарство. Виходячи з даних, наведених на рис. 1, ми бачимо, що частка інвестицій у сільське господарство значно менша від обсягів інвестицій у інші галузі (промисловість, будівництво).

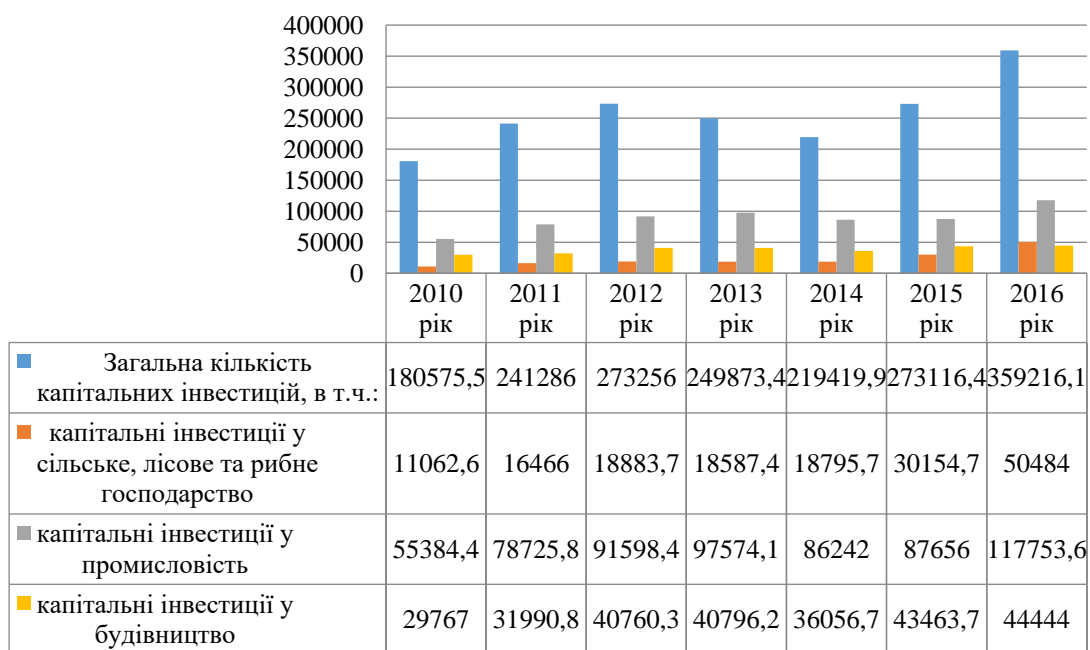

Рис. 1. Капітальні інвестиції за видами економічної діяльності за 2010-2016 роки, тис. грн

Джерело: сформовано автором за [9]

З метою активізації інвестиційних процесів та залучення додаткових фінансових ресурсів в аграрну сферу доцільно проаналізувати існуючі фінансові інструменти та визначити найбільш інноваційні та перспективні з них для використання сільськогосподарськими товаровиробниками.

Доцільно звернути увагу на думку Шумської С. С., яка, підтримуючи позицію вищенаведених науковців, відзначає, що у 1994 р. у Бразилії успішно впроваджено аграрні розписки (АР) разом зі створенням сертифікату сільськогосподарської продукції. Даний інструмент дав змогу мобілізувати приватне фінансування сільського господарства після скорочення участі уряду в даному виді фінансування. Через десять років після їх уведення за аграрними розписками було підписано угод на суму приблизно 5 млрд дол. США на рік. Налагоджена система аграрних розписок робить сільськогосподарське фінансування більш привабливим для потенційних кредиторів і покращує доступ фермерів до об'єднаного їх фінансування з боку банків, постачальників засобів виробництва, торговців і переробників. Хоча деталі цієї системи фінансування мають бути адаптовані до конкретних потреб кожної країни, система аграрних розписок, як правило, володіє низкою ключових характеристик, що дають їм певні переваги на практиці. Основною перевагою функціонуючої системи аграрних розписок є зниження ризиків для потенційних кредиторів. Позасудові домовленості гарантують швидке виконання і дають змогу уникнути довгих та невизначених судових розглядів [13].

Відносини, що виникають під час оформлення, видачі, обігу, виконання АР, регулює Закон України “Про аграрні розписки” [3]. Також він визначає порядок їх реєстрації та спрямований на створення правових, економічних, організаційних умов функціонування цих документів. Згідно цього нормативно-законодавчого акту, аграрна розписка – товаророзпорядчий документ, що фіксує безумовне зобов'язання боржника, яке забезпечується заставою, здійснити поставку сільськогосподарської продукції або сплатити грошові кошти на визначених у ньому умовах.

Експерт страхового ринку компанії “Агроризик” Володимир Юдін зазначає, що банківські кредити іноді не вигідні і вимагають забезпечення застави, саме тому останнім часом набувають поширення кредити під заставу майбутнього врожаю та аграрні розписки. Він підкреслює, що при кредитуванні під заставу майбутнього врожаю фермерам обов'язково треба враховувати всі можливі ризики, втрату врожаю через несприятливі погодні умови або внаслідок протиправних дій. Відповідно, ці ризики можуть бути ризиками як самого підприємства, так і банку, який прийняв майбутній урожай як заставу для забезпечення кредитних зобов'язань. Саме тому врожай обов'язково має бути застрахованим. Тільки у такому разі буде стовідсоткова гарантія відшкодування заподіяних збитків для сільгоспідприємств, а для банку – наявність механізму реалізації заставного права [8].

Повністю погоджуємось із даним твердженням, оскільки при страхуванні майбутнього врожаю досягаються наступні ефекти: фермер впевнений у завтрашньому дні, оскільки немає ймовірності віддати блага, які він заставив, у випадку неврожаю; розвивається ринок страхових послуг; банк гарантовано отримує назад свої кошти без судових процесів.

Оскільки аграрна розписка є одним із можливих інструментів для залучення кредитних ресурсів – так само, як кредитні договори, векселі, облігації, та інші фінансові інструменти – проаналізуємо їх переваги та недоліки у табл. 1.

Із таблиці 1 бачимо, що аграрні розписки мають значну кількість переваг перед іншими фінансовими інструментами. Вони надають кредиторам більше гарантій та повноважень у порівнянні з аналогічними інструментами, тому можна прогнозувати кращі умови кредитування.

Таблиця 1

Порівняльна таблиця обраних фінансових інструментів

	Договори форвардної поставки, кредиту та застави	Вексель	Облігація	Заставна	Аграрна розписка
Застава майбутнього врожаю	Обмежена — як додаткова застава	Ні	Ні	Ні	Так
Оперативність оформлення	Так	Так	Ні	Так	Так
Низька вартість оформлення	Так	Так	Ні	Так	Так
Безумовність	Ні	Так	Так	Так	Так
Позасудове стягнення	Ні	Так	Ні	Так	Так

Джерело: [12]

Отже, аграрні розписки є одним із найбільш ефективних фінансових інструментів, який максимально враховує інтереси дрібного та середнього фермера. Проте, незважаючи на значні переваги використання аграрних розписок, варто відзначити і ризики їх використання. Проаналізуємо на рис. 2 ризики, які можуть виникнути при впровадженні аграрних розписок для усіх учасників аграрного ринку, та акцентуватимемо увагу на ризиках їх упровадження для виробників аграрної продукції.

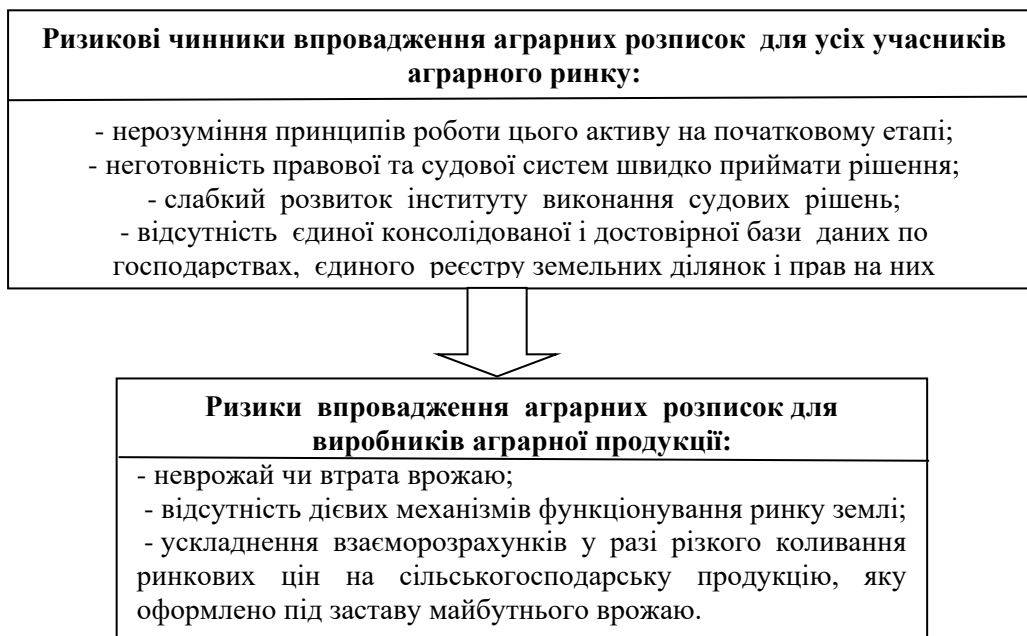

Рис. 2. Ризики впровадження аграрних розписок

Джерело: розроблено автором за [1]

Із рис. 2 бачимо, що є певні ризики впровадження аграрних розписок для виробників сільськогосподарської продукції, але усі їх можна усунути. Ризик “неврожай чи втрата врожаю” не є вагомим, оскільки у разі дії даного ризику заставою автоматично

стає урожай, зібраний виробником наступного року. “Ризики пов’язані із значною кількістю співвласників земельної ділянки” будуть врегульовані із удосконаленням законодавства. Ризик “ускладнення взаєморозрахунків у разі різкого коливання ринкових цін на сільськогосподарську продукцію, яку оформлено під заставу майбутнього врожаю” ліквідується шляхом укладання товарної аграрної розписки.

Як вказано вище, механізм дії аграрної розписки описаний у Законі України “Про аграрні розписки” [3]. У ньому прописано, що між сторонами попередньо укладається договір, відповідно до якого перша сторона зобов’язана надати грошові кошти або виконати роботи, а інша сторона повинна поставити сільськогосподарську продукцію або виплатити грошові кошти. При цьому друга сторона повинна виконати свої зобов’язання протягом конкретного терміну. На виконання умов вищенаведеного договору друга сторона, що отримала фінансування, видає аграрну розписку, якою додатково фіксує своє безумовне зобов’язання за основним договором по поставці продукції чи сплаті грошових коштів, яке забезпечується заставою майбутнього врожаю. Аграрна розписка підлягає нотаріальному засвідченню та реєстрації у Реєстрі аграрних розписок. Застава за Аграрною розпискою реєструється у Реєстрі обтяжень рухомого майна. Аграрну розписку можна укласти будь-де, а нотаріально посвідчити тільки у нотаріуса, який отримав статус реєстратора Реєстру аграрних розписок.

Механізм укладання аграрної розписки доволі простий і прозорий, оскільки передбачає, що основним користувачем даного фінансового інструменту є пересічний фермер. На жаль, середньостатистичний український селянин не надто обізнаний про новації у сфері кредитування або вважає їх певною фікцією. Така незацікавленість у пошуках можливості акумулювати необхідну суму коштів ставить виробників аграрної продукції у патову ситуацію, чим гальмує зростання обсягів виробництва сільськогосподарської продукції і, як наслідок, стримує розвиток сільських територій.

Беручи до уваги позитивні моменти запровадження аграрних розписок, слід виокремити їхні певні недоліки, зокрема:

1. Відсутність спеціально підготовлених нотаріусів, обізнаних з процедурами функціонування аграрних розписок. Наразі до Реєстру аграрних розписок підключено 26 нотаріусів з чотирьох областей України, а тому знайти обізнаного нотаріуса, який вже підключений до Реєстру аграрних розписок, важко.

2. Враховуючи інформаційний вакуум щодо впровадження у вітчизняну практику аграрних розписок, сільськогосподарські товаровиробники, особливо з числа дрібно- і середньотоварних, остерігаються використовувати цей прогресивний метод кредитування, вважаючи, що в подальшому через борги за аграрною розпискою у них зможуть відібрати їхню землю [2].

Правдюк Н. Л. стверджує, що “причинами низького рівня застосування аграрних розписок експерти називають непопулярність такого фінансового інструменту серед банківських установ через високий кредитний ризик, низьку дохідність такого виду кредитування та відсутність розробленого Національним банком України спеціального порядку роботи з аграрними розписками. Серед чинників, які стримують залучення кредитних ресурсів, є відсутність порядку обліку та оподаткування операцій з аграрними розписками, що підвищує ризик застосування в майбутньому штрафних санкцій з боку фіскальних органів. Крім того, відсутність механізму участі експертних організацій в експертизі дотримання технології вирощування врожаю, колізії в процедурі стягнення врожаю в рахунок аграрної

розписки з процедурою примусового звернення стягнення на майно боржника в загальному випадку у виконавчому провадженні, де мотивують боржників і кредиторів звертатися до такого виду кредитного інструменту” [10, с. 71].

Мамалига С.В. зазначає, що аграрні розписки не вирішать усіх проблем сільського господарства, які накопичувалися десятиліттями, але це ще один крок до намагання сформувавши прозорий, з однаковими можливостями доступу до фінансів усіх підприємств незалежно від розміру, аграрний ринок [7].

Дослідження сучасного стану розповсюдження аграрних розписок в Україні дозволяє визначити їх, як ефективний та сучасний інструмент фінансування аграрних товаровиробників, загальні переваги якого сформулюємо на рис. 3.

Рис. 3. Вплив функціонування аграрних розписок на суб'єкти ринку

Джерело: сформовано автором

Таким чином, впровадження аграрних розписок здійснює комплексний позитивний вплив не лише на розвиток аграрних підприємств, але і на розвиток сільських територій. Подальше стимулювання та поширення даного виду кредитування має здійснюватися за сприяння держави на відповідному національному та регіональному рівнях.

Висновок. Отже, у процесі аналізу різних фінансових інструментів доведено, що аграрні розписки – оптимальна для сільськогосподарських виробників форма кредитування, оскільки заставою є майбутній врожай, оперативне оформлення документів, низька вартість оформлення аграрної розписки, безумовність повернення позикових коштів, позасудове стягнення. Звісно, є певні ризикові чинники впровадження аграрних розписок як для усіх учасників аграрного ринку, так і для виробників аграрної продукції зокрема, але вони не настільки вагомими, щоб нехтувати даний фінансовий інструмент.

У процесі дослідження було проаналізовано декілька фінансових інструментів

і зроблено висновок, що для виробників сільськогосподарської продукції аграрні розписки – найліпший варіант кредитування аграріїв, оскільки враховує особливості ведення сільськогосподарської діяльності, а також встановлено, що створення аграрних розписок є стимулюючим фактором розвитку сільських територій.

Список використаних джерел

1. Андрієвський В.Є. Економічна доцільність впровадження системи кредитування під заставу майбутнього врожаю в Україні [Електронний ресурс] / В.Є. Андрієвський, С.М. Терещук, Н.В. Сеперович. – Режим доступу: <http://elibrary.nubip.edu.ua>.
2. Бечко П.К. Роль нетрадиційних форм кредитування у підвищенні конкурентоспроможності аграрних товаровиробників / П.К. Бечко, Л. . Барабаш, Я.О. Голобородько // Вісник ЖНАЕУ. – 2017. – № 1 (59), т. 2. – С. 101-111.
3. Закон України “Про аграрні розписки” [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon3.rada.gov.ua>.
4. Калетнік Г.М. Аграрна розписка як альтернативний варіант фінансового забезпечення аграрного виробництва / Г.М. Калетнік, Г.О. Пчелянська, С.М. Терещук // Збірник наукових праць ВНАУ. Серія: Економічні науки. – 2012. – №4. – С. 74-79.
5. Кіреєва Е.А. Забезпечення сталого розвитку аграрного сектору: досвід аграрної політики США / Е.А. Кіреєва, Р. Spencer. // Економіка. Фінанси. Менеджмент. Актуальні питання науки і практики. – 2016. – №9. – С. 20-29.
6. Кириченко О.А. Кредитування аграрного сектору економіки в умовах глобальної фінансової кризи / О. А. Кириченко, В. Д. Кудрицький // Актуальні проблеми економіки. – 2009. – № 5 (95). – С. 207-222.
7. Мамалига С.В. Аграрні розписки в Україні: проблеми та перспективи розвитку / С.В. Мамалига // Агросвіт. – 2017. – №9. – С. 30-34.
8. Онлайн ресурс AgroPortal.ua [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://agroportal.ua>.
9. Офіційний сайт Державної служби статистики [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
10. Правдюк Н.Л. Аграрні розписки як альтернативна форма кредитування сільськогосподарських підприємств: обліковий аспект / Н. Л. Правдюк // Облік і фінанси. – 2016. – №4. – С. 69-79.
11. Радченко Н.Г. Аграрні розписки як альтернативна форма кредитування сільськогосподарських підприємств / Н. Г. Радченко // Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки). – 2013. – №1. – С. 356-361.
12. Фінансова аграрна розписка. Інструкція по використанню [Електронний ресурс] / В.Андрієвський, Г. Цвик, О. Коротков, В. Говгера. – 2017. – Режим доступу до ресурсу: <http://minagro.gov.ua>.
13. Шумська С.С. Фінансові інструменти розвитку: світова практика та уроки для України / С.С. Шумська // Причорноморські економічні студії. – 2016. – №10. – С. 242-249.

Список джерел у транслітерації / References

1. Andriievskiy, V.Ye. & Tereshchuk, S.M., Seperovych N.V. (2012). Ekonomichna dotsilnist vprovadzhennia systemy kredytuvannia pid zastavu maibutnoho vrozhaiu v Ukraini [The economic expediency of introducing a lending system on the pledge of a future harvest in

Ukraine]. *Naukovyi visnyk NUBIP Ukrainy. Seria: Ekonomika, ahrarnyi menedzhment, biznes – Scientific Bulletin of NUBIP of Ukraine. Series: Economics, agrarian management, business*, 1 (169). Retrieved from <http://elibrary.nubip.edu.ua> [in Ukrainian].

2. Bechko, P.K., & Barabash, L.V., & Holoborodko, Ya.O. (2017). Rol netradytsiinykh form kredytuvannia u pidvyshchenni konkurentospromozhnosti ahrarnykh tovarovyrobnykiv [The role of non-traditional forms of lending in improving the competitiveness of agricultural producers]. *Visnyk ZhNAEU – Journal of ZNAMEU*, 1, 101-111 [in Ukrainian].

3. Zakon Ukrainy Pro ahrarni rozpysky: pryiniaty 06.11.2012 № 5479-VI [Law of Ukraine on agricultural receipts from 06.11.2012 № 5479-VI] [in Ukrainian].

4. Kaletnik, H. M., & Pchelianska, H. O., & Tereshchuk, S. M. (2012) Ahrarna rozpyska yak alternatyvnyi variant finansovoho zabezpechennia ahrarnoho vyrobnytstva [Agricultural receipts as an alternative variant of financial support of agrarian production]. *Zbirnyk naukovykh prats VNAU. Seria: Ekonomichni nauky – Collection of scientific works of VNAU. Series: Economic Sciences*, 4, 74-79 [in Ukrainian].

5. Kirieieva, E.A., & Spencer, P. (2016). Zabezpechennia staloho rozvytku ahrarnoho sektoru: dosvid ahrarnoi polityky SSHa [Ensuring Sustainable Development of the Agrarian Sector: Experience of US Agrarian Policy]. *Ekonomika. Finansy. Menedzhment. Aktualni pytannia nauky i praktyky – Economy. Finances. Management: actual issues of science and practical activity*, 9, 20-29 [in Ukrainian].

6. Kyrychenko, O.A., & Kudrytskyi, V.D. (2009). Kredytuvannia ahrarnoho sektoru ekonomiky v umovakh hlobalnoi finansovoi kryzy [Crediting of the agrarian sector of the economy in the context of the global financial crisis]. *Aktualni problemy ekonomiky – Actual problems of the economy*, 5 (95), 207-222 [in Ukrainian].

7. Mamalyha, S.V. (2017). Ahrarni rozpysky v Ukraini: problemy ta perspektyvy rozvytku [Agrarian Receipts in Ukraine: Problems and Prospects for Development]. *Ahrosvit – Agrosvit*, 9, 30-34 [in Ukrainian].

8. Sait AgroPortal.ua [Site AgroPortal.ua] <http://agroportal.ua> Retrieved from <http://agroportal.ua> [in Ukrainian].

9. Ofitsiinyi sait Derzhavnoi sluzhby statystyky [Official site of the State Statistics Service]. Retrieved from <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

10. Pravdiuk, N. L. (2016). Ahrarni rozpysky yak alternatyvna forma kredytuvannia silskohopodarskykh pidpryemstv: oblikovyi aspekt [Agrarian receipts as an alternative form of crediting agricultural enterprises: accounting aspect]. *Oblik i finansy – Accounting and finance*, 4, 69-79 [in Ukrainian].

11. Radchenko, N.H. (2013). Ahrarni rozpysky yak alternatyvna forma kredytuvannia silskohopodarskykh pidpryemstv [Agrarian receipts as an alternative form of lending to agricultural enterprises]. *Zbirnyk naukovykh prats Tavriiskoho derzhavnoho ahrotekhnolohichnoho universytetu (ekonomichni nauky) – Collection of scientific works of the Tavria State Agrotechnological University (economic sciences)*, 1, 356-361 [in Ukrainian].

12. Andriievskiy, V., & Tsvyk, H., & Korotkov, O., & Hovhera, V. (2017). Finansova ahrarna rozpyska. Instruktsiia po vykorystanniu [Financial Agrarian Receipt. Instructions for use]. Retrieved from <http://minagro.gov.ua> [in Ukrainian].

13. Shumska, S. S. (2016). Finansovi instrumenty rozvytku: svitova praktyka ta uroky dlia Ukrainy [Financial development tools: world practice and lessons for Ukraine]. *Prychornomorski ekonomichni studii – Black Sea Economic Studies*, 10, 242-249 [in Ukrainian].

ANNOTATION
AGRARIAN RECEIPTS AS A STIMULATING FACTOR FOR THE
DEVELOPMENT OF RURAL AREAS

KOSTIUCHENKO Daryna,
Postgraduate Student, Lecturer
of the Department of Economics,
Vinnitsia National Agrarian University
(Vinnitsia)

The presented paper is devoted to the research of modern financial instruments, the use of which will promote development of agrarian production and stimulate the development of rural areas. Various financial instruments are analyzed and the conclusion is done, that for agricultural producers agrarian receipts is the most optimal variant of lending, since it takes into account the peculiarities of agricultural activity. The operation mechanism of agrarian receipts and dynamics of crediting by agrarian receipts in Ukraine was investigated, taking into consideration risks for all participants of the agricultural market and for the producers of agricultural products in particular. In the process of scientific research following methods were used: analysis and synthesis, induction and deduction, scientific abstraction, method of the systematic approach, monographic, graphic, statistical, logical methods.

Keywords: lending, agrarian sector, risks, investments, rural territories, agrarian receipts.

Table. 1. Fig. 3. Lit. 13.

АННОТАЦИЯ
АГРАРНЫЕ РАСПИСКИ КАК СТИМУЛИРУЮЩИЙ ФАКТОР РАЗВИТИЯ
СЕЛЬСКИХ ТЕРРИТОРИЙ

Д.Л. КОСТЮЧЕНКО,
аспирант, ассистент кафедры экономики,
факультет экономики и предпринимательства,
Винницкий национальный аграрный университет
(г. Винница)

Статья посвящена исследованию современных финансовых инструментов, использование которых будет способствовать развитию аграрного производства и, как результат, стимулировать развитие сельских территорий. Проанализированы различные финансовые инструменты и сделан вывод, что для производителей сельскохозяйственной продукции, аграрные расписки – самый оптимальный вариант кредитования, поскольку он учитывает особенности сельскохозяйственной деятельности. Исследован механизм функционирования аграрных расписок и динамика их кредитования в Украине, кроме того, учтены и риски как для всех участников аграрного рынка, так и для производителей аграрной продукции. В процессе научного поиска были использованы методы: анализа и синтеза, индукции и дедукции, научной абстракции, системного подхода, монографический, графический, статистический, исторический и логический методы.

Ключевые слова: кредитование, аграрный сектор, риски, инвестиции, сельские территории, аграрные расписки.

Табл. 1. Рис. 3. Лит. 13.

Інформація про автора

КОСТЮЧЕНКО Дарина Леонідівна – аспірант, асистент кафедри економіки, Вінницький національний аграрний університет (21008, м. Вінниця, вул. Сонячна, 3, e-mail: Dasha_veres@meta.ua).

KOSTIUCHENKO Daryna – Post-graduate Student, Lecturer of the Department of Economics, Vinnytsia National Agrarian University (21008, 3, Sonyachna Str., Vinnytsia, email: Dasha_veres@meta.ua).

КОСТЮЧЕНКО Дарина Леонидовна – аспирант, асистент кафедры экономики, Винницкий национальный аграрный университет (21008, г. Винница, ул. Солнечная, 3, e-mail: Dasha_veres@meta.ua).

